

Obsah

1.	Úvodní slovo	10
	Literatura	14
2.	Zdroje biomasy a její energetické využití	16
2.1.	Základní východiska	16
2.2.	Co je biomasa	17
2.3.	Biomasa využitelná k energetickým účelům	18
2.4.	Způsoby využití biomasy k energetickým účelům	19
2.5.	Využitelnost ladem ležící zemědělské půdy	19
2.6.	Trendy ve využití zemědělské půdy do roku 2010 a dále	20
2.7.	Využití obilovin pro energetické účely	21
2.8.	Méně známé či netradiční energetické plodiny	21
2.9.	Krmný štovík - Uteuša	24
2.10.	Řepka ozimná	24
2.11.	Rychlerostoucí dřeviny (r. r. d.)	28
2.11.1.	Klimatické a půdní podmínky pro rychlerostoucí dřeviny	28
2.11.2.	Požadavky a druhy dřevin pro pěstování na rychlerostoucích plantážích	29
2.11.3.	Výnosy	30
2.12.	Plodiny pro výrobu etanolu	30
	Literatura	31
3.	Charakteristika podmínek vzniku biomasy	32
3.1.	Základní podmínky vzniku biomasy	32
3.2.	Stručný popis koloběhu uhlíku	35
	Literatura	36
4.	Úprava a zpracování biomasy pro energetické účely	38
4.1.	Mechanická úprava pevných biopaliv	38
4.1.1.	Stříhací zařízení	38
4.1.2.	Sekačky	39
4.1.3.	Drtiče	43
4.1.4.	Zařízení na paketování	44
4.1.5.	Zařízení na briketování a peletování	45
4.2.	Mechanická úprava energetických stébelnin	48
4.2.1.	Sběrací vozy	49
4.2.2.	Sběrací lisy	49
4.2.3.	Lisy na válcové balíky	49

4.2.4.	Lisy na hranaté balíky	49
4.2.5.	Svinovací lisy při sklizni slámy.....	51
4.2.6.	Briketování a peletování suchých stébelnin	53
4.3.	Mechanická úprava rychlerostoucích dřevin.....	54
4.3.1.	Stroje na sklizeň rychlerostoucích dřevin	55
4.4.	Tepelná přeměna biomasy	57
4.4.1.	Karbonizace, výroba dřevěného uhlí.....	58
4.4.2.	Pyrolýza.....	61
4.4.3.	Zplyňování.....	63
	Literatura	65
5.	Spalování biopaliv	68
5.1.	Podstata spalování	69
5.2.	Emise ze spalování biomasy.....	73
5.2.1.	Sledování složek emisí	73
5.2.2.	Zjišťování znečišťujících látek a kontrola účinnosti malých zdrojů	76
5.3.	Specifikace biomasy jako paliva	80
5.4.	Fyzikální, chemické a biologické vlastnosti biopaliv.....	82
5.4.1.	Vlhkost biopaliv	82
5.4.2.	Výhřevnost biopaliv	83
5.4.3.	Chemické složení hořlaviny paliva.....	85
5.5.	Spalování biomasy.....	87
5.5.1.	Skladovací prostory na biopaliva	89
5.5.2.	Potřeba topných zdrojů na venkově – instalované výkony, potřeba biopaliv	92
5.5.3.	Hodnocení a normalizace biopaliv	92
5.5.4.	Současné národní normy pro biopaliva	94
5.5.5.	Zdravotní aspekty při práci se štěpkou	97
5.6.	Kotle malých výkonů 20 až 60 kW na spalování biomasy.....	98
5.7.	Kotle středních výkonů 100 kW až 5 MW na spalování biomasy	101
5.7.1.	Spodní přívod paliva.....	101
5.7.2.	Posuvné rošty	101
5.7.3.	Pásové a řetězové rošty.....	103
5.7.4.	Předtopeniště	103
5.7.5.	Kotle na slámu.....	104
5.8.	Kotle velkých výkonů 5 MW a více na spalování biomasy	106
5.9.	Kombinovaná výroba elektrické energie a tepla z biomasy	107
5.9.1.	Zplyňování biopaliv pro kombinovanou výrobu tepla a elektřiny.....	108
5.10.	Vybavení kotelen na biomasu	110
5.11.	Optimalizace spalovacího procesu kotlů na biomasu.....	110
5.11.1.	Regulace výkonu kotle	111
5.11.2.	Regulace spalování kotle podle množství kyslíku a oxidovatelných plynů	112
5.11.3.	Druhotná opatření ke snížení emisí prachu	113
5.11.4.	Protipožární klapka	115
5.12.	Příklady realizací v ČR a ve světě.....	117
5.12.1.	Příklady realizací v ČR	117
5.12.2.	Kombinovaná výroba elektrické energie a tepla v zahraničí.....	117

5.13.	Další perspektivy biomasy v regionální energetice	120
5.13.1.	Spalovací zkoušky biopelet v kotlích	122
5.14.	Náklady na biopaliva	127
5.14.1.	Metodika výpočtu nákladů	127
5.14.2.	Shrnutí	132
5.14.3.	Ekonomické možnosti investorů při výstavbě centrálních zdrojů tepla v obcích	132
	Literatura	133
6.	Anaerobní fermentace vlhkých organických materiálů	136
6.1.	Základní poznatky o bioplynu	137
6.1.1.	Jak vzniká bioplyn	137
6.1.2.	Co si představujeme pod pojmem „anaerobní fermentace“	139
6.1.3.	Z jakých materiálů se bioplyn tvoří	141
6.1.4.	Obecné vlastnosti materiálu vhodného pro anaerobní fermentaci	141
6.1.5.	Charakteristika bioplynu	143
6.1.6.	Vlastnosti bioplynu a jeho složení	144
6.1.7.	Základní technické údaje a vlastnosti metanu	145
6.2.	Zařízení na výrobu bioplynu	147
6.2.1.	Rozdělení bioplynových technologií	147
6.2.2.	Schéma zařízení na výrobu bioplynu	148
6.2.3.	Technologie na výrobu bioplynu z tuhých materiálů (suchá fermentace)	150
6.2.4.	Technologie na výrobu bioplynu z tekutých materiálů	156
6.2.5.	Bioplyn ze skládek komunálních odpadů (skládkový plyn)	165
6.3.	Výroba bioplynu z organických materiálů	167
6.3.1.	Základní parametry procesu anaerobní fermentace	172
6.3.2.	Zpracování a skladování bioplynu – plynová koncovka bioplynových stanic	177
6.4.	Využití bioplynu k energetickým účelům	182
6.4.1.	Spalování v kotlích	182
6.4.2.	Kogenerace (plynový motor resp. turbína + generátor elektrického proudu)	184
6.4.3.	Pohon mobilních energetických prostředků	185
6.4.4.	Nový trend využití bioplynu – zdroj vodíku (H ₂)	186
6.4.5.	Zaměření výzkumu ve výrobě a užití bioplynu	187
6.5.	Referenční bioplynové stanice v českém zemědělství	187
6.6.	Zásady ekonomického hodnocení bioplynových stanic	188
	Literatura	194
7.	Alternativní obnovitelná motorová paliva	198
7.1.	Úvod	198
7.2.	Základní koncepce rozvoje alternativních obnovitelných motorových paliv	199
7.2.1.	Definice a vymezení pojmu	200
7.3.	Zdroje obnovitelných motorových a možné způsoby jejich výroby	202
7.3.1.	Uplatnění biopaliv jako nosiče vodíku pro technologie palivových článků	204
7.3.2.	Syntetická motorová paliva a biopaliva	206

7.4.	Výchozí logistické, energetické a kvalitativní aspekty výroby obnovitelných motorových paliv.....	207
7.4.1.	Biopaliva a životní prostředí, emise výfukových plynů a základní požadavky na kvalitu.....	210
7.5.	Metylestery mastných kyselin – bionafta a bioetanol	213
7.5.1.	Rostlinné oleje, tuky a jejich modifikace jako motorové palivo	213
	Metylestery mastných kyselin jako paliva vznětových motorů.....	216
	Standardizace metylesterů mastných kyselin	227
	Politický rámec, legislativa, marketing a cenové aspekty bionafty a řepkových metylesterů.....	232
7.5.2.	Bioetanol jako motorové palivo	235
	Výrobna obilního bioetanolu s kapacitou 600 tis. t za rok	240
	Získávání etanolu ze surovin obsahujících lignocelulózu	243
	Standardizace kvasného bioetanolu.....	247
	Přimíchávání bioetanolu k motorovému benzínu	247
	Výroba a přimíchání ETBE	249
	Vozidla na flexibilní palivo a použití bioetanolu ve vznětových motorech	251
	Politický rámec, legislativa, marketing a cenové aspekty bioetanolu jako motorového paliva	253
7.6.	Řízení a monitorování jakosti biopaliv s ohledem k jejich využití na liberalizovaném trhu s motorovými palivy.....	256
	Literatura	260
8.	Legislativní prostředí	264
8.1.	Hierarchie právních a technických norem.....	264
8.2.	Realizační program pro biologicky rozložitelné odpady (BRO).....	265
8.3.	Složkové zákony a související normy mající významný vztah k využití biomasy k energetickým účelům jako k podnikatelské činnosti	266
8.4.	Seznam dotčených směrnic ES.....	269
9.	Veličiny, jednotky a zkratky	270
9.1.	Fyzikální, chemické a energetické jednotky	270
9.2.	Předpony pro tvorbu násobných jednotek	270
9.3.	Chemické veličiny, značky, vzorce a zkratky	271
9.4.	Technologické údaje.....	272
9.5.	Obecné zkratky	273
9.6.	Použité veličiny a jejich označení	274
	Rejstřík.....	278